

POSUDOK OPONENTA HABILITAČNEJ PRÁCE

Autorka práce: PhDr. Petra Jedličková, PhD.
Názov práce: Práca sociálneho pedagóga a školského špeciálneho pedagóga so žiakmi s problémovým správaním
Oponent práce: doc. PhDr. Albín Škoviera, PhD.

Autorka predkladá ako svoju habilitačnú prácu monografiu, ktorá vznikla ako výstup výskumnej úlohy VEGA MŠVVaŠ a SAV č.1/0100/18. Tento fakt uvádzam ako dôležitý, pre mňa totiž znamená, že ju nie je vhodné posudzovať rigorózne ako výskumnú prácu, ale najmä ako odbornú monografiu s výskumnými zisteniami, ktorá je určená pre značne heterogénnu cieľovú skupinu čitateľov.

Aktuálnosť témy nie je nijaký dôvod spochybňovať. V podstate ide o dve témy, ktoré sú vzájomne, temer ako spojené nádoby, prepojené. Deti s problémovým správaním (sa), ako prvá téma, sú dlhodobo, a nielen v škole, problém, ktorý sa temer každého z nás aj v bežnom živote nejako dotýka. Druhá téma je etablovanie sa sociálnych pedagógov a školských špeciálnych pedagógov v odborných teamoch základných škôl a precizovanie obsahu ich práce, čo širšia verejnosť naopak ako problém nevníma.

Možno aj pre tento „rozpor“ sa nie vždy celkom podarilo autorke udržať medzi oboma témami balance. Zatiaľ, čo pri vymedzovaní rizikového a problémového správania (sa) a porúch správania vnímam ako dobre vyvážené zastúpenie názorov odborníkov a zastúpenie „normotvorných dokumentov“ akými sú MKCH 10 a DSM V, v textoch venovaných sociálnym a školským špeciálnym pedagógom je prevažujúca časť textov venovaná jednak popisu preventívnych programov, teda metodík práce a prezentovaniu profesijných štandardov pre sociálnych pedagógov a profesijných štandardov pre školských špeciálnych pedagógov, teda „normotvorných“ pokynov ministerstva, resp. jeho priamo riadených organizácií.

Autorka sa veľmi dobre orientuje v oboch spomínaných témach. Som presvedčený o tom, že ju to oprávňuje k tomu, aby informácie zo širokého okruhu zdrojov nielen selektovala, syntetizovala a sprostredkovala čitateľom, ale aby bola aj primerane kritická pri ich analýze a komentovaní. Práve túto šancu, žiaľ, využívala iba výnimočne. Pri tom je zainteresovaným osobám dobre známe, že niektoré pokyny prichádzajú z MŠVVaŠ SR až „päť minút po dvanástej“, že si naozaj kritickú reflexiu zaslúžia (sú to napr. predmety špeciálnopedagogickej podpory, v ktorých úplne chýba rozvíjanie či posilňovanie sebaregulácie, a naopak sú v nich aktivity, ktoré považujem za značne problematické).

Pokiaľ ide o empirickú časť, napriek tomu, že ju vnímam viac ako extenzívnu ako intenzívnu, je spracovaná na veľmi dobrej úrovni. Vymedzenie výskumného problému s následnými výskumnými otázkami vytvárajú čitateľný výskumný rámec a vytvárajú priestor nielen pre rad zaujímavých informácií, ale vyvolávajú aj rad ďalších otázok. Autorka zistenia prehľadne spracúva a vecne komentuje. Keďže ide o deskriptívny výskum, sformulovaný

hypotézu považujem tak trochu za luxus, ktorý je cielený k špecifickej skupine čitateľov, pre ktorých výskum bez hypotézy nie je výskumom, teda neexistuje.

Prínos empirickej časti vnímam v štyroch rovinách:

- v samotnej šírke a zameraní výskumnej „sondáže“,
- v identifikovaní toho, aké je jadro činností i aké sú ďalšie činnosti sociálneho pedagóga a školského špeciálneho pedagóga v súčasnosti,
- ako významný príspevok k ďalšej profilácii týchto dvoch odborností, ktorá je v multidisciplinárnych pracovných teamoch nevyhnutná,
- ako dôležité „piár“ pre sociálnych a školských špeciálnych pedagógov, ktoré sa dnes stáva nevyhnutnou súčasťou profesijnej sebarealizácie a profesijnej sebarealizácie.

Formálne je práca bez väčších nedostatkov. Oceňujem stylistickú úroveň práce, jej prehľadnosť, ale aj autorkinu striedanosť vo využívaní možností, ktoré ponúka textový editor Word. Očividne jej išlo viac obsah, ako o efektívnu prezentáciu. Pokiaľ ide o viac ako 11% zhodu textov v rámci kontroly originality, nevnímam ju nijako dramaticky. Jednotlivé čiastkové zhody textov vykazujú totiž celkom zanedbateľnú mieru zhody.

Jeden z kľúčových problémov, ktorý vo mne rezonuje vo vzťahu k prezentovaným témam, je spolupráca školy, rodičov dieťaťa a samotného dieťaťa s problémovým správaním na hľadani spoločného riešenia. K tomu sa viaže aj moja otázka:

Aké kompetencie majú sociálni pedagógovia a školskí špeciálni pedagógovia vo vzťahu k rodičom detí s problémovým správaním? Sú na tento typ práce aj primerane pripravovaní?

Celkove hodnotím prácu ako odborne dobre spracovanú a prínosnú.

Habilitačnú prácu **odporúčam k obhajobe.**

V Ivanke pri Dunaji, 9. 1. 2020

doc. PhDr. Albín Škoviera, PhD.
Univerzita Pardubice
Fakulta filozofická